

**ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ի 2018թ. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ**

2018 թվականին Բանկը, օգտագործելով իր կողմից կիրառվող բանկային նորագույն տեխնոլոգիաները, ունենալով արհեստավարժ աշխատակիցների թիմ, ապահովեց բանկային համակարգում աճող մրցակցության պայմաններում կարողացավ գրանցել ցուցանիշների բարենպաստ դինամիկա, ինչը վկայում է Բանկի գործունեության, կայունության, արդյունավետության և ստեղծված իրավիճակում Բանկի կողմից ճիշտ ռազմավարության ընտրության փաստը:

2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ակտիվները կազմել են 220.8 մլրդ ՀՀ դրամ, որոնք նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել են 3.9%-ով (8.4 մլրդ ՀՀ դրամով):

Այդ թվում՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ Հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ փոխառություններն աճել են 0.68%-ով (811.2 մլն ՀՀ դրամով), Ներդրումային արժեթղթերի ծավալները նվազել են 0.18%-ով կամ 53.4 մլն ՀՀ դրամով, Բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներն աճել են 36.3%-ով (4,5 մլրդ ՀՀ դրամով), Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն աճել են 1.5%-ով (589 մլն ՀՀ դրամով), Հիմնական միջոցները և ոչ նյութական ակտիվները կրճատվել են 0.38%-ով (21.7 մլն. ՀՀ դրամով) և Այլ ակտիվներն աճել են 27.4%-ով (597.4 մլն ՀՀ դրամով):

Բանկի կողմից տրամադրված հիփոթեքային վարկերի ծավալը՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմելով մոտ 17.3 մլրդ. ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 16.4 մլրդ ՀՀ դրամի դիմաց (աճը՝ 5.5%): Աճ է գրանցվել նաև գյուղատնտեսության և այլ ոլորտների վարկավորման մասով՝ համապատասխանաբար 22%-ով և 35%-ով: Միաժամանակ, 2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերի պորտֆելը կազմել է 22.3 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա 23 մլրդ ՀՀ դրամի դիմաց (նվազումը՝ 3%): Առևտրի ֆինանսավորման վարկերը 2018թ. վերջին կազմել են 22.4 մլրդ դրամ, իսկ արդյունաբերության ոլորտի վարկերը՝ 16.6 մլրդ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով համապատասխանաբար 7.1% և 20.0%-ով: 2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի շինարարության ոլորտի վարկերի պորտֆելը կազմել է 9.7 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա 10.9 մլրդ ՀՀ դրամի դիմաց (նվազումը՝ 13.8%):

Բանկի ղեկավարությունը, կարևորելով միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը, մշտապես առաջնային դեր է հատկացնում դրանց խորացմանը և ընդլայնմանը:

2018 թվականի ընթացքում ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ-ը շարունակեց ակտիվ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ:

Բանկն ակտիվորեն համագործակցում է 14 միջազգային կազմակերպությունների հետ՝ Նիդերլանդների զարգացման ֆինանսական ընկերության (FMO), DEUTSCHE INVESTITIONS-UND ENTWICKLUNGSGESELLSCHAFT MBH ներդրումային կազմակերպության (DEG), Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD), Համաշխարհային Բանկի (WB), Առևտրի և Զարգացման Սևծովյան Բանկի, Հարավ-Արևելյան Եվրոպայի Եվրոպական Հիմնադրամի (EFSE), Գերմանահայկական Հիմնադրամի (KfW), Green for Growth Fund Հիմնադրամի, Incofin Investment Management, responsAbility Global Microfinance Fund, Blue Orchard, The OPEC Fund for International Development (OFID), Եվրասիական Զարգացման Բանկի (EDB), SYMBIOTICS SICAV ընկերության, ինչպես նաև այլ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ:

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿԸ երրորդ անգամ «Global Finance» միջազգային հեղինակավոր ամսագրի մասնագիտական թիմի կողմից ճանաչվել է «Առևտրի լավագույն ֆինանսավորող» բանկը Հայաստանում: 2018թ.-ի «Առևտրի լավագույն ֆինանսավորող» բանկ պատվավոր մրցանակը ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿԻՆ շնորհվել է, հաշվի առնելով բանկում նորարարական թվային տեխնոլոգիաների ներդրումը, իրականացված գործարքների ծավալը, ճշգրտությունն ու արագությունը, աշխարհագրական ընդգրկման շրջանակը, հաճախորդների սպասարկման բարձր մակարդակը:

2018 թվականի ընթացքում ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ-ն իր ներդրումային քաղաքականության շրջանակներում շարունակեց ակտիվ գործունեությունը արժեթղթերի շուկայում՝ ապահովելով համապատասխան ցուցանիշների շարունակական աճ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը այլ ընկերությունների համար հաջողությամբ իրականացրել է կորպորատիվ պարտատոմսերի թվով 2 երաշխավորված տեղաբաշխումներ, ներդրումային պայուսակների վաճառք, թողարկողների արժեթղթերի ռեեստրի և հաշիվների վարումներ, ներդրել է ARARATBANK TRADING PLATFORM ինտերնետային նոր հավելվածը:

2018 թվականի վերջի դրությամբ արժեթղթերում Բանկի ներդրումային պորտֆելը կազմեց 29.2 մլրդ ՀՀ դրամ, որի կազմում 75.5%-ը ՀՀ պետական պարտատոմսերն են, 24.2%-ը՝ ոչ պետական պարտատոմսերը, իսկ 0.3%-ը՝ բաժնետոմսերը:

ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն, կարևորելով տնտեսության ֆինանսական հատվածում արժեթղթերի և կապիտալի զարգացած շուկա ունենալու դերը և նշանակությունը, շարունակեց իր ներդրումն ունենալ արժեթղթերի շուկայի ակտիվացման և զարգացման գործում:

2018 թվականի ընթացքում Բանկը թողարկեց և ամբողջությամբ տեղաբաշխեց՝

- ✓ 8,000,000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 320,000 հատ, 25 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, տարեկան 5.25% եկամտաբերությամբ, 51 ամիս մարման ժամկետով չփոխարկվող, կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր:
- ✓ 3,000,000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր արժեքով 120,000 հատ, 25 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, տարեկան 5.25% եկամտաբերությամբ, 51 ամիս մարման ժամկետով չփոխարկվող, կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր:
- ✓ 1,000,000,000 ՀՀ դրամ ընդհանուր արժեքով 100,000 հատ, 10,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, տարեկան 9.5% եկամտաբերությամբ 36 ամիս մարման ժամկետով չփոխարկվող, կորպորատիվ արժեկտրոնային պարտատոմսեր:

Հաշվետու տարվա վերջում թողարկված պարտատոմսերի դիմաց Բանկի պարտավորությունը կազմում է 13.2 մլրդ ՀՀ դրամ, որը նախորդ տարվա համեմատ աճել է 51.8%-ով կամ 4.5 մլրդ ՀՀ դրամով:

Ներդրումային բանկային ծառայությունների մատուցման շրջանակներում 2018թ. Բանկի կողմից տեղաբաշխվել են հետևյալ ընկերությունների թողարկումները՝

- «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ՝ 3.0 մլրդ ՀՀ դրամ ծավալով դրամային պարտատոմսեր,
- Ֆինքա ՈՒՎԿ՝ 1,4 մլրդ ՀՀ դրամ ծավալով դրամային պարտատոմսեր:

Տարվա ընթացքում ԱՐԱՐԱՏԲԱՆԿ ԲԲԸ-ն շարունակել է ակտիվ գործունեություն ծավալել արտարժույթային գործառնություններում: Արտարժույթային գործառնությունների ծավալներն ըստ արտարժույթների կազմեցին.

- ԱՄՆ դոլարով գործարքների ծավալը՝ 391.1 մլրդ ԱՄՆ դոլար՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով 9.2%-ով
- ՌԴ ռուբլով գործարքների ծավալը՝ 59.9 տրլն ՌԴ ռուբլի՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով 5.2%-ով
- Եվրոյով գործարքների ծավալը՝ 843.7 մլրդ Եվրո՝ նախորդ տարվա համեմատ ավելանալով 194.3%-ով:

Աշխարհաքաղաքական ստեղծված զարգացումների և տնտեսության համակարգային բարձր ռիսկերի պայմաններում Բանկը պահպանել է միջոցների տեղաբաշխման զգուշավոր քաղաքականությունը՝ միջոցները տեղաբաշխելով առավել ցածր ռիսկային և բարձր իրացվելի գործիքներում, այդ թվում՝ միջբանկային վարկերում:

2018թ ընթացքում Բանկն իրականացրել է բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վարկավորում՝ ընդհանուր 4.6 մլրդ ՀՀ դրամ գումարի չափով:

2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտավորությունները կազմել են 185.9 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ աճելով 4.85%-ով կամ 8.6 մլրդ. ՀՀ դրամով:

Նախորդ տարվա համեմատ պարտավորությունների աճը պայմանավորված է Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունների 68% կամ 2.5 մլրդ ՀՀ դրամ, Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների 3.7 անգամ կամ 8.7 մլն ՀՀ դրամ, Թողարկված պարտքային արժեթղթերի 51.8% կամ 4.5 մլրդ ՀՀ դրամ, Այլ փոխառություններ հոդվածի գծով 22% կամ 14.7 մլրդ ՀՀ դրամ աճով: 2018թ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի համեմատ նվազել են 15.6%-ով կամ 15 մլրդ ՀՀ դրամով, իսկ Այլ պարտավորությունների մասով նույն ժամանակահատվածում գրանցվել է նվազում՝ 2.8%-ով կամ 51.5 մլն ՀՀ դրամով:

2018թ. վերջի դրությամբ Բանկի սեփական կապիտալը կազմել է 34.9 մլրդ ՀՀ դրամ, որը նախորդ տարվա վերջի համեմատ նվազել է 244 մլն ՀՀ դրամով կամ 0.7%-ով:

Հաշվետու տարվա զուտ շահույթը կազմել է 514.8 մլն ՀՀ դրամ:

Բանկի գործունեության շահութաբերության ցուցանիշները կազմել են.

Կապիտալի շահութաբերություն (ROE)՝ 1.47%,

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)՝ 0.24%:

Ներքին հսկողության համակարգ և ռիսկերի կառավարում

Ներքին հսկողության համակարգը Բանկի զարգացման ռազմավարական նպատակների իրագործման և կառավարման հիմնական տարրերից է:

Բանկի ներքին հսկողության համակարգի գլխավոր նպատակը Բանկի գործունեության ու որոշումների կայացման գործընթացների նկատմամբ արդյունավետ հսկողության ապահովումն է:

Այդ, իսկ նպատակով Բանկում ներդրված է միջազգային լավագույն փորձին համապատասխան ներքին հսկողության համակարգ և հսկողական գործառնություններ, այդ թվում՝ ռիսկերի գնահատման հիման վրա բանկի Ներքին աուդիտի աշխատանքների պլանավորման, աուդիտի իրականացման և հետստուգումային հսկողության (Follow up) գործառնություն:

Ներքին աուդիտի մասնագիտական գործունեության միջազգային ստանդարտներին ու վարվելակերպի կանոններին համապատասխան Բանկում

ներդրված Ներքին աուդիտի գործառույթն ապահովում է անկախ և անկողմնակալ հավաստման (assurance) գործունեության իրականացում՝ ուղղված Բանկի կառավարման, ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգերի ու գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը:

Նշվածի ներքո հաշվետու տարվա ընթացքում Ներքին աուդիտի կողմից՝ Տարեկան աշխատանքային ծրագրի համաձայն իրականացվել են ռիսկերի վրա հիմնված Բանկի տարբեր գործարար գործընթացների, տարածքային ստորաբաժանումների, ինչպես նաև տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի համալիր ու նպատակային ստուգումներ և ուսումնասիրություններ:

Ստուգումների և ուսումնասիրությունների նպատակն է եղել Ներքին աուդիտի կողմից գնահատելու բանկում ներքին հսկողության, ռիսկերի կառավարման, ներքին տեղեկատվական և հաշվետվողական համակարգերի արդյունավետությունը:

Ստուգումների և ուսումնասիրությունների արդյունքները նպաստել են բացահայտված խնդիրների վերացման նպատակով ուղղիչ և կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացմանը՝ ուղղված բանկի ներքին հսկողության և ռիսկերի կառավարման համակարգերի ու գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը:

2018 թ.-ի ընթացքում Բանկում բարելավվել է գործառնական ռիսկի կառավարման համակարգը, վերանայվել են իրացվելիության ռիսկի կառավարման ցուցանիշները և վարկային ռիսկի կենտրոնացումների կառավարման համակարգը, ներդրվել է երկրի ռիսկի սթրես թեստավորման համակարգը, վարկային ռիսկի նվազեցման նպատակով բարելավվել է վարկերի մոնիթորինգների գործընթացը՝ բարձրացնելով մոնիթորինգների որակը և ավելացնելով իրականացվող մոնիթորինգների քանակը: Իրականացված միջոցառումների արդյունքում ստեղծվել և գործում է նաև Գործարար գործընթացների կառավարման հանձնաժողովը:

Թողարկողին առնչվող ռիսկերը կապված են նրա ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքներից և արտահայտվում են ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում ամբողջությամբ կամ մասամբ չկատարելու հանգամանքով: Բանկը մշտապես զարգացնում է իր ֆինանսատնտեսական վիճակին սպառնացող ռիսկերի կառավարման արդյունավետությունը և որպես հիմնական ռիսկեր դիտարկում՝ վարկային, իրացվելիության, շուկայական, գործառնական, տնտեսության վիճակի և օրենսդրության փոփոխություններով պայմանավորված ռիսկերը: Թողարկողի բնականոն գործունեությանը սպառնացող ռիսկեր կարող են առաջացնել նաև արտաքին գործոնները, որոնք թողարկողից անկախ են: Նման ռիսկերից զերծ մնալու կամ հետևանքները նվազեցնելու նպատակով բանկը մշակում է գործունեության

անընդհատության ապահովման և արտակարգ իրավիճակներում գործելու ընթացակարգեր:

Վարկային ռիսկը բանկի վարկառուների, փոխառուների և բանկի նկատմամբ պարտավորություններ ստանձնած անձանց կողմից պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և սահմանված չափով կամ մասամբ չկատարելու հավանականությունն է ինչը կարող է վնաս հասցնել բանկի կապիտալին: Վարկային ռիսկի արդյունավետ կառավարումը բանկի կարևորագույն խնդիրներից է: Վարկային ռիսկերի արդյունավետ կառավարման նպատակով Բանկը կարևորում է վարկային պորտֆելի դիվերսիֆիկացիան, հսկողություն սահմանում տարբեր տեսակի կենտրոնացումների վրա, վարկավորելիս որպես ապահովվածություն նախապատվություն է տալիս վարկառուի վարկունակությանը և վճարունակությանը, ինչի արդյունքում խնդրահարույց վարկերի տեսակարար կշիռը վարկային պորտֆելում բավականին փոքր է:

Իրացվելիության ռիսկ, երբ Բանկի ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար: Իրացվելիության ռիսկը կարող է առաջանալ դրամական ներհոսքի կրճատման, ներգրավման աղբյուրների սահմանափակման, մակրոտնտեսական իրավիճակի փոփոխության, օրենսդրական փոփոխությունների, նորմատիվային դաշտի փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության ռիսկի հետևանքով Բանկի հնարավորություններն ակտիվներն արագ և շուկայական գնով իրացնելը կդժվարանա, հետևաբար նաև խնդիրներ կարող են առաջանալ պայմանագրային պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջությամբ կատարելու: Իրացվելիության ռիսկերի կառավարման նպատակով Բանկում ներդրվել են սահմանաչափերի պահպանման և ամենօրյա կտրվածքով հսկողության իրականացման մեխանիզմներ: Բանկում իրականացվում են ընթացիկ, կարճաժամկետ և երկարաժամկետ իրացվելիության ռիսկի կառավարում, իրացվելիության ճեղքվածքի և բացասական ազդեցության սցենարային վերլուծություններ:

Ընդհանուր տնտեսության ռիսկեր, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել բանկի գործունեության վրա, մասնավորապես կարող է ուղեկցվել Բանկի կողմից սպասվող եկամուտների նվազմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարություններով:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Բանկի գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկային

գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման և կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Բանկային գործունեության լիցենզավորման և կարգավորման նպատակը ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունն է, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկային ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Բանկի գործառնությունների վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Մրցակցային ռիսկ, որն առաջանում է ՀՀ բանկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն էլ իր ազդեցությունն է ունենում Բանկի ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Բանկը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը:

Կադրերի հոսունության ռիսկ, որն իրենից ներկայացնում է մրցունակ կադրերի աշխատանքից ազատման դեպքում Բանկի վնասներ կրելու հավանականությունը:

Գործառնական ռիսկը, որը կարող է ի հայտ գալ ներքին գործընթացների, համակարգերի խափանմամբ, մարդկային գործոնի կամ արտաքին գործոնների բացասական ազդեցության արդյունքում, ինչը կարող է կորուստ բերել բանկի կապիտալի և/կամ շահույթի վրա: Գործառնական ռիսկի հետևանքով կարող է վտանգվել նաև բանկի համբավը: Գործառնական ռիսկերի գնահատման և մոնիտորինգի համար Բանկում գործում է ռիսկային պատահարների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման համակարգ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ, որը ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների փոփոխությունների արդյունքում արժեքի փոփոխության ռիսկն է, որն էլ իր հերթին կարող է ազդել Բանկի զուտ շահույթի վրա: Շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխությունը կարող է ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Նման տատանումները տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում կարող են ինչպես ավելացնել, այնպես էլ նվազեցնել տոկոսային մարժան, հանգեցնել վնասների: Բանկում տոկոսադրույքի Կառավարման նպատակով կիրառվում են բազիսային, եկամտաբերության կորի փոփոխության և ժամկետային անհամապատասխանության ռիսկերի գծով վերլուծություններ:

Արտարժույթի ռիսկ, որն իրենից ներկայացնում է արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկը: Արտարժույթի ռիսկն առաջանում է, երբ արտարժույթով արտահայտված

փաստացի կամ կանխատեսված ակտիվները գերազանցում են կամ պակաս են նույն արտարժույթով արտահայտված պարտավորություններից: Ելնելով ՀՀ-ում տնտեսական, քաղաքական զարգացումներից և հաշվի առնելով բանկային համակարգի զարգացման ներկա վիճակը, Բանկի զգուշավոր գործելակերպը, Բանկ-Հաճախորդ գործարար հարաբերությունների ներկայիս դրսևորումները, ինչպես նաև այն, որ ՀՀ կենտրոնական բանկը հստակ կանոնակարգել է և խիստ հսկողություն է իրականացնում բանկերի նկատմամբ, նշված ռիսկերի ի հայտ գալու հավանականությունը ձգտում է նվազագույնի:

ԱՐԱՐԱՐՏԲԱՆԿ ԲԲԸ Խորհրդի անդամներ՝

Վ.Ղազարյան

Կ.Աթոյան

